

Gászné Bósz Bernadett

PhD-hallgató

PTE TTK Földtudományi
Doktori Iskola

„ÉLŐ VÁR” ÉS KREATÍV TURIZMUS

**A MAGYAR REGIONÁLIS TUDOMÁNYI TÁRSASÁG
XIX. VÁNDORGYŰLÉSE**

BUDAPEST, 2021. NOVEMBER 4.

HÁTAT FORDÍT A KREATÍV TURIZMUS AZ ÉPÍTETT ÖRÖKSÉGEKNEK?

Cél:

Az „élő vár” modell és a kreatív turizmus kapcsolódási pontjainak kimutatása

Kutatási kérdések:

K1: Képesek-e a várak második generációs élmények megteremtésére?

K2: Milyen konkrét gyakorlati példák azonosíthatók?

K3: Milyen előnyt jelent a kreatív turizmus a várak számára?

Módszertan:

- Szekunder kutatás
- Mélyinterjú a dél-dunántúli várkapitányokkal (8 fő)
- Korábbi kutatások eredményei
- Online adatgyűjtés – források: Dél-Dunántúl történelmi várai; népszerű magyarországi várak; Kreativ Österreich; Burgenstraße

Elméleti keret:

Kulturális turizmus → örökségturizmus
→ várturizmus + egyéb turisztikai
termékek *hasznosítás; műemlék; autentikusság*

Élménygazdaság – Élményszolgáltatás
turisztikai élmény

Interpretáció *komplex módszer; trendek*

Muzeológia *kibővült szerepkör*

Utazási motiváció

Kreatív turizmus

- definíció
- kreativitás értelmezése
- fejlődési fázisok

VÁLTOZÁSOK, TRENDEK

Posztmodern társadalom: középpontban az egyén és folyamatok, amelyekben aktívan részt vesz

Globális fogyasztói kultúra, de egyedi elvárások

Emberközpontúság – „én-központúság”

Élménygazdaság

Megfigyelés helyett elmélyülés

Intenzívebb élmények: „adrenalin kick – endorphin kick”

Szemléletváltás a műemlék-védelemben: rekonstrukció

Új muzeológia

Megváltozott turisztikai és rekreációs igények

Elfeledkezni a hétköznapi életről

„Like a local”

„Gazdag szegénység”

„Tapasztalt turisták”, „közös tudás” – internet szerepe

Hiper-realitás/ virtuális világ szerepe nő

COVID-19: közeli-ismerős helyek, természetközeli attrakciók felértékelődés; virtuális turizmus;

„ÉLŐ VÁR” → VONZERŐ-NÖVELÉS, SIKERES MŰKÖDTETÉS

az örökség megőrzését és értékének tudatosítását
a bemutatásával felvállaló,
eközben a vendégeknek jó élményeket nyújtó,
többgenerációs örökségturisztikai termék

- innovatív, megkülönböztető, autentikus
- magas minőség
- látogató igényeinek maximális kielégítése
- szükségletpiramis minden szintjén releváns
- „jó hely”
- helyi közösségre pozitív hatást
- felelős és fenntartható
- szabadidős programkínálattal összemérhető
- vendégkompetencia alapú szolgáltatás
- sikeres

„ÉLŐ VÁR”-ESZKÖZTÁRA

- Múzeumpedagógia/andragógiai program
- Programok
- Kreatív kínálat
- Rendezvények, fesztiválok
- Múzeumok, tárlatok
- Időszaki kiállítások
- Szolgáltatás-fejlesztés
gasztronómia, szállás stb.
- Hálózatosodás, együttműködések

- Interpretációs eszközök és technikák
 - Történetmesélés
 - Interaktivitás
 - Bevonódás
 - Edutainment
 - Közös alkotás
 - Autenticitás
 - Infokommunikációs technológiák
 - Multiszenzoralitás
 - Fizikai-szociális akadálymentesítés

KREATÍV TURIZMUS

= olyan turizmus, amely a látogatóknak lehetőséget kínál arra, hogy fejlesszék a kreativitásukat azáltal, hogy aktívan vesznek részt olyan ismeretadó élményekben, amelyek jellemzőek az adott üdülési desztinációra

Jellemzői:

- a kulturális turizmus (poszt)modern formája, amely fenntartható
- a passzív ismeretközlés helyett a látogató bevonására törekszik számos interakció során
- „nézni”, „látni”, „gondolni” **helyett** „tapasztalni”, „részt venni”, „tanulni”
- az épített örökség helyett a megfoghatatlan kreatív erőforrásokra fókuszál
- Múltorientáltság, megőrzés, bemutatás helyett a jövőre fókuszál, különböző platformokat kínál a hozzáféréshez és a finanszírozást a turisták által biztosítja.

Eszköz:

- a turisták bevonásához a desztináció (kreatív) életébe
- a meglévő erőforrások kreatív felhasználásához
- az identitás és a megkülönböztethetőség erősítéséhez
- az önkifejezéshez, önismerethez
- a „szórakozva tanuláshoz”
- a hely „hangulatának” kialakításához; a hely újraterejtéséhez

KREATÍV TURIZMUS

Kreativitás =

1. fantázia, észlelés
2. innovatív, eredeti
3. művészi képesség, tehetség

Kulturális alapú kreativitás

Szükséges:

- gazdaság – kreatív iparágak (*művészetek és építészet, web- és grafikus tervezés; könyvkiadás; játék és multimédia; zene és szórakoztató ipar, kézművesség és divattervezés; film; reklám és társadalmi kapcsolatok*)
- hely – kreatív terek
- emberek – kreatív tehetség

Turizmusban:

autentikus és egyedi turisztikai élmények eljuttatása a látogatóhoz, amelyet a desztináció látogatói és vendéglátói közötti „együtt-teremtés” biztosít a desztinációra jellemző saját(os) kreatív tőkéjének felhasználásával.

FONTOS: Kreatív szerep a szolgáltatónak és turistának egyaránt!

Előnye:

- nem kihasználja, hanem értékeli és gazdagítja a helyi természeti, kulturális és humán-közösségi erőforrásokat
- hiteles utazási élményt nyújtva a látogatóknak
- egyenrangúvá teszi a szolgáltatót és a turistát, illetve a látogatót és a helyi lakost

VENDÉGKOMPETENCIA ALAPÚ SZOLGÁLTATÁS

- Teremtsünk élményt: szórakoztató és egyéb élményeket!

helyspecifikusak és ne kommersz!

- Gondolkodjunk a vendég perspektívájából
ismerjük a célcsoportunkat és értsük meg szükségleteit

- Találjuk meg a saját történetünket:

*legendák + személyes bánásmód →
bevonódás*

- Legyünk egyediek!

unikális és kreatív

- Gondolkodjunk lokálisan!

helyiek bevonása, egyediség

- Gondolkodjunk zölden!

MÚZEUMPEDAGÓGIA SZABÁLYAI

- Mindenki másként dolgozik.
Használd ki!
- Kerülj kapcsolatba az emberekkel!
Vedd őket komolyan!
- Legyenek új ötleteid!
- Szólítsd meg a résztvevők mind az öt
érzékét!
- Legyen több narratívád!
- Kapcsolódj a helyhez és a
résztvevőkhöz!

IDŐBELISÉG, AUTENTIKUSSÁG

Örökségturizmus kihívása
„emlékmű-fáradtság”

Jelen: turisztikai szolgáltatás tere

Elvárás: megélni a történelmi korok terét is

→ örökségek eredeti módon, stílusban történő helyre-, visszaállítása

→ interaktív bemutatók

→ „teljes időutazás”

Hitelesen és élményszerűen – közös értékteremtés folyamatában

TÉR- TAPASZTALATOK

Tér: dinamikus, változatos, személyenként és időben eltérő tudati képződmény; összetett rétegrendje van

A térben való tájékozódás felületes értékalapú képzetekkel

Örökségturisztikai helyszínek: multiplikált térváltozatok

Vendégkompetencia alapú szolgáltatás:
beazonosíthatóság

– egyedi, felismerhető, lokálisan beágyazott, pozitív asszociációs felületekét hoz létre

GYAKORLATI PÉLDÁK

Magyarországon kevés!

- várvezetések
 - kézműves műhelyek
 - hagyományőrző bemutatók
 - gasztronómia programok
- Múzeumpedagógia program
Események, esküvők
Szabadulószoba

GYAKORLATI PÉLDÁK

Kreativ Österreich

Egy vár

Elsősorban
múzeumok,
skanzenek

- Kézművesség
- Kulináris programok
- Művészet és kultúra

Benediktinerstift St. Lambrecht

Festő-, ikonfestő, fonó és fotós kurzusok,
bentlakással

Schloss Weinberg

Verein Mühlviertel Kreativ

GYAKORLATI PÉLDÁK

Burgenstraße Deutschland

- Vár(os)vezetések
- kézműves műhelyek
- hagyományörző bemutatók
- gasztronómia programok

Múzeumpedagógia
program kevés

Események, esküvők

Schloss Kirchberg

Interdisziplinäres Zentrum für Kultur und Bildung

Burg Cadolzburg

Középkori élet és kommunikáció
„Burg zum Hören”

EREDMÉNYEK

K1: Képesek-e a várak második generációs élmények megteremtésére?

Igen, de szükséges:

Tájékozottság, jó példák, kapcsolatok-együttműködések

K2: Milyen konkrét gyakorlati példák azonosíthatók?

Kevés, lsd. K1. Kreatív turizmus nem ismert.

K3: Milyen előnyt jelent a kreatív turizmus a várak számára?

VERSENYELŐNYT!

- Élményszolgáltatás – vendégkompetencia alapú szolgáltatás fejlesztése
- Interpretációs kelléktár gazdagítása
- Látogatók, célcsoportok körülhatárolása!
- Intenzív kapcsolat a turistával látogatás előtt – alatt – után
- Tágítja a termékbesorolást
- Együttműködések épít ki helyben és távolabb
- Új forrásokat emel be
- Javítja az örökség ismertséget, értékelését
- Fenntartható, hiteles és felelősségteljes működtetés

LEGKÖZELEBB ITT
TALÁLKOZZUNK!

gasz.bernadett@gmail.com
+36 30 2206 370